

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 528/2013-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. októbra 2013 predbežne prerokoval sťažnosť V. K., H., zastúpeného advokátom JUDr. D. S., H., ktorou namieta porušenie svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Humenné č. k. 11 C 2/2009-152 zo 7. februára 2012 a rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 8 Co 63/2012-172 z 25. marca 2013, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť V. K. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. júna 2013 doručená sťažnosť V. K., H. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Humenné (ďalej len „okresný súd“) č. k. 11 C 2/2009-152 zo 7. februára 2012 a rozsudkom Krajského súdu

v Prešove (ďalej len „krajský súd“) č. k. 8 Co 63/2012-172 z 25. marca 2013 a žiada vydať tento nález:

„1. Okresný súd Humenné a Krajský súd v Prešove, v konaniach vedených na OS Humenné pod sp. zn. 11 C/2/2009 a KS v Prešove pod sp. zn. 8 Co/63/2012, porušili základné právo sťažovateľa: V. K., H. zaručené ústavou SR a čl. 6, ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, domáhať sa svojho práva zákonom ustanoveným postupom na nezávislom a nestrannom súde a práva na spravodlivé súdne konanie.

2. Ústavný súd Slovenskej republiky ruší rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 8 Co/63/2012-172 z 25. 3. 2013 a rozsudok Okresného súdu Humenné č. k. 11 C/2/2009-152 zo 7. 2. 2012 a vec vracia tomuto súdu na opätovné prejednanie a rozhodnutie bez zbytočného odkladu a prieťahov.

3. Odporcovia sú spoločne a nerozdielne povinní zaplatiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia na účet jeho právneho zástupcu vo výške 291,56 €...“

Ako vyplynulo z podanej sťažnosti a jej príloh, sťažovateľ sa ako žalobca domáhal žalobou doručenou okresnému súdu 13. júna 2003 v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 2/2009 náhrady za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti za obdobie od 1. júla 1999 do 30. júna 2003 vo výške 12 236,30 € s úrokom z omeškania proti A. B. v konkurze (ďalej len žalovaný v 1. rade) a R. Z. – B. (ďalej len žalovaný v 2. rade), a to s odôvodnením, že 10. decembra 1984 utrpel ťažký pracovný úraz ako člen P. H. v B., ktoré zaniklo rozdelením podľa zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Obchodný zákonník“), pričom jeho právnymi nástupcami sú žalovaní v 1. a 2. rade. V priebehu konania so súhlasom okresného súdu (uznesenie okresného súdu č. k. 11 C 2/2009-135 z 12. septembra 2011) sťažovateľ rozšíril žalobu na sumu 13 667,86 € (obdobie do 31. decembra 2003). V žalobe uviedol, že okresný súd mu už rozsudkom č. k. 10 C 82/1996-219 z 22. júna 2000, ktorý nadobudol právoplatnosť 14. júla 2000, priznal náhradu za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti za obdobie do 30. júna 1999 z dôvodu rovnakého pracovného úrazu vo výške 13 092,84 €, pričom na jej zaplatenie solidárne zaviazal oboch (rovnakých) žalovaných. V priebehu konania žalovaný v 1. rade zanikol (po zrušení konkurzu pre nedostatok majetku) výmazom

z obchodného registra (28. decembra 2005). Na majetok žalovaného v 2. rade bol konkurz vyhlásený ešte uznesením Krajského súdu v Košiciach č. k. 2 K 559/95-49 z 11. apríla 2002. Sťažovateľ uviedol, že do konkurzných konaní vedených na majetok oboch žalovaných si pohľadávku, ktorá je predmetom konania, neprihlásil. Prihlásil si iba pohľadávku priznanú právoplatným rozsudkom okresného súdu č. k. 10 C 82/1996-219 z 22. júna 2000, pričom táto bola uznaná, avšak ostala neuspokojená. Na základe rovnakého rozsudku sa sťažovateľ domáhal aj vykonania exekúcie proti Sociálnej poisťovni (a aj proti A. – S., a. s.) s odôvodnením, že na niektorý z týchto subjektov v dôsledku univerzálnej sukcesie prešla povinnosť plniť sťažovateľovi. Okresný súd Bratislava I ako exekučný súd sa však s týmto názorom nestotožnil a vyhovel námietkam povinných (uznesenie sp. zn. 3 Er 651/2007 z 28. augusta 2008 v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 17 CoE 328/2008 z 31. júla 2009), keďže dospel k záveru, že na Sociálnu poisťovňu neprešli plnenia, na ktoré vznikol nárok pred 1. januárom 2004 a ktoré mali byť zamestnávateľom realizované pred 1. januárom 2004.

Podaním doručeným okresnému súdu 22. januára 2007 sťažovateľ požiadal o pripustenie zámeny účastníkov konania tak, že na miesto žalovaného v 1. rade vstúpi Sociálna poisťovňa, a vo vzťahu k žalovanému v 2. rade žalobu vzal späť (konanie voči žalovanému v 2. rade bolo zastavené uznesením okresného súdu č. k. 11 C 103/2003-35 zo 6. februára 2007). Na základe uznesenia č. k. 11 C 2/2009-135 z 12. septembra 2011 (ktoré nadobudlo právoplatnosť 19. decembra 2012) okresný súd konal ďalej ako so žalovaným so Sociálnou poisťovňou (s poukazom na skoršie uznesenie krajského súdu sp. zn. 17 Co 3/2010 z 31. augusta 2010, z obsahu ktorého vyplynulo, že v prípade, ak z vykonaného dokazovania nevyplynie existencia poistnej zmluvy zakladajúcej poistenie vzťahujúce sa na nárok sťažovateľa uzatvorenej medzi zamestnávateľom sťažovateľa a právnym predchodcom A. – S., a. s., je potrebné konať so Sociálnou poisťovňou ako úrazovou poisťovňou podľa § 251c Zákonníka práce v znení účinnom do 1. apríla 2002). Sociálna poisťovňa žiadala žalobu sťažovateľa zamietnuť s odôvodnením, že nie je v spore pasívne legitimovaná, pretože žiadny právny predpis neustanovuje, že by sťažovateľom žalovaná povinnosť plniť prešla z niektorého zo žalovaných na Sociálnu poisťovňu; v čase keď utrpel sťažovateľ úraz, ešte neexistovalo zákonné poistenie zodpovednosti

zamestnávateľa za pracovný úraz, to bolo zavedené až od 26. novembra 1993, jeho výkonom bola poverená býv. Slovenská poisťovňa a z nej prešli na Sociálnu poisťovňu zo zákona len tie prípady, na ktoré sa vzťahovalo zákonné poistenie zodpovednosti zamestnávateľa za pracovný úraz.

Rozsudkom č. k. 11 C 2/2009-152 zo 7. februára 2012 okresný súd žalobu sťažovateľa zamietol a žalovanému náhradu trov konania nepriznal. Mal za preukázané, že sťažovateľ utrpel pracovný úraz tak, ako to uviedol, ako aj to, že sťažovateľ si do konkurzných konaní vedených na majetok pôvodných žalovaných v 1. a 2. rade žalovanú pohľadávku neprihlásil (to sťažovateľ ostatne ani netvrdil), a aj to, že zamestnávateľ sťažovateľa nemal v čase úrazu uzatvorenú s býv. Slovenskou poisťovňou zmluvu o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú pracovným úrazom. Z uvedeného okresný súd vyvodil záver, že Sociálna poisťovňa v spore nie je pasívne hmotnoprávne legitimovaná. Podľa názoru okresného súdu „správnym žalovaným“, a teda nositeľom pasívnej legitimácie v spore mal byť aj v čase rozhodovania okresného súdu žalovaný v 2. rade, ktorý stále právne existuje (resp. správca jeho konkurznej podstaty) a je jedným z právnych nástupcov pôvodného zamestnávateľa sťažovateľa, ktorý za záväzky pôvodného družstva zodpovedal spoločne a nerozdielne s pôvodným žalovaným v 1. rade. Právnym nástupcom pôvodného žalovaného v 1. rade (podľa názoru okresného súdu) je pôvodný žalovaný v 2. rade, a nie Sociálna poisťovňa. Ďalej okresný súd uviedol, že podľa jeho názoru *„len v prípade, ak by neexistoval tento druhý právny subjekt, respektíve, ak by žalobca mal riadne prihlásenú a správcom priznanú žalovanú pohľadávku, alebo ak by mal rozsudok voči pôvodne žalovanému v 2. rade a tento by zanikol výmazom bez uspokojenia žalobcu, došlo by k univerzálnej právnej sukcesii v tomto konaní na Sociálnu poisťovňu, avšak len podľa § 251c Zákonníka práce č. 65/1965 Zb. účinného do 01. 04. 2002, pretože podmienky podľa ostatných účastníkmi citovaných právnych noriem splnené neboli a to ani podľa zákonníka práce a ani podľa zákona o Sociálnej poisťovni. Podľa tohto § 251c: nároky zamestnancov zrušeného zamestnávateľa na náhradu škody pri pracovnom úraze alebo pri chorobe z povolania, ktoré neuspokojil likvidátor alebo správca konkurznej podstaty a na uspokojenie ktorých sa nevzťahuje zákonné poistenie alebo povinné zmluvné poistenie podľa osobitných predpisov, uspokojí štát prostredníctvom úrazovej poisťovne*

z prostriedkov poskytnutých z osobitného účtu ministerstva pre správu a privatizáciu národného majetku SR, z FNM SR a z rozpočtovej rezervy vlády SR.“. Pre úplnosť okresný súd dodal, že neboli naplnené zákonom požadované podmienky právneho nástupníctva Sociálnej poisťovne ani podľa § 272 ods. 1, § 51e ods. 1 a § 51f zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z. z.“) či podľa § 285 ods. 1 písm. g) zákona č. 461/2003 Z. z.

Proti tomto rozsudku podal sťažovateľ odvolanie z odvolacích dôvodov podľa § 205 ods. 2 písm. d) a f) Občianskeho súdneho poriadku, ktorým žiadal odvolací súd, aby rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Sťažovateľ poukázal na to, že obe nástupnícke družstvá zaniknutého P. H. B. zodpovedali za škodu sťažovateľovi spoločne a nerozdielne. Ak viacerí dlžníci zodpovedajú veriteľovi spoločne a nerozdielne, veriteľ je oprávnený požadovať celé plnenie od ktoréhokoľvek z dlžníkov a dlžník je povinný poskytnúť celé plnenie. V prípade, ak by nedošlo k zániku P. H. B. rozdelením, po jeho zániku by sa v zmysle § 251c Zákonníka práce účinného do 1. apríla 2002 stala univerzálnym sukcesorom Sociálna poisťovňa. Sťažovateľ si z oboch solidárne zodpovedných dlžníkov vybral pôvodného žalovaného v 1. rade. Po jeho zániku bez právneho nástupcu sa jeho univerzálnym sukcesorom stala obdobne Sociálna poisťovňa. Rozsudok okresného súdu je navyše vnútorne rozporný – najprv konštatuje, že neexistuje právna norma, ktorá by ustanovovala, že Sociálna poisťovňa je univerzálnym nástupcom pôvodného družstva a jeho právnych nástupcov, a následne odcitoval § 251c Zákonníka práce účinného do 1. apríla 2002 ako právnu normu, podľa ktorej by bola Sociálna poisťovňa univerzálnym nástupcom zaniknutých družstiev. Rovnako nesprávny je názor okresného súdu, podľa ktorého právnym nástupcom žalovaného v 1. rade je žalovaný v 2. rade, a nie Sociálna poisťovňa. Sťažovateľ si nebol povinný prihlásiť pohľadávku za žalované obdobie do oboch konkurzov, pretože o žalovanom nároku nebolo rozhodnuté (pre čas po 1. júli 1999), preto sťažovateľ musel v tejto veci podať žalobu.

Krajský súd rozsudkom č. k. 8 Co 63/2012-172 z 25. marca 2013 rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil a rozhodol o náhrade trov konania.

Sťažovateľ tvrdenie o porušení svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods.1 dohovoru rozsudkom krajského súdu č. k. 8 Co 63/2012-172 z 25. marca 2013

odôvodnil tým, že Slovenská republika je viazaná Dohovormi Medzinárodnej organizácie práce, ktoré boli uverejnené v Zbierke zákonov Slovenskej republiky pod č. 437/1990 Zb., v zmysle ktorých sa Slovenská republika zaviazala zabezpečiť odškodnenie pracovných úrazov a chorôb z povolania aj v prípadoch zániku zamestnávateľov bez právneho nástupcu alebo v prípade neschopnosti zamestnávateľa platiť takúto náhradu škody. Z tohto dôvodu bol Zákonník práce novelizovaný zákonom č. 231/1992 Zb. o ustanovenie § 205d, a to s účinnosťou od 1. januára 1993. Podľa novelizovaného § 205d ods. 4 Zákonníka práce ak pri zániku organizácie neprejdú práva a povinnosti z pracovnoprávneho vzťahu na inú organizáciu, má poškodený právo priamo voči poisťovni, aby mu škodu nahradila v tom istom rozsahu, v akom by mu ju bola povinná nahradiť sama poistená organizácia. Povinnosť plnenia úrazovej poisťovne ostala nedotknutá aj po novele Zákonníka práce vykonanej zákonom č. 275/1993 Z. z. Následne zákonom č. 206/1996 Z. z. bolo zavedené ustanovenie § 251c, ktoré citoval aj okresný súd a z ktorého vyplýva, že nároky zamestnancov zrušeného zamestnávateľa na náhradu škody pri pracovnom úraze alebo pri chorobe z povolania, ktoré neuspokojil likvidátor alebo správca konkurznej podstaty a na uspokojovanie ktorých sa nevzťahuje zákonné poistenie alebo povinné zmluvné poistenie podľa osobitných predpisov, uspokojí štát prostredníctvom úrazovej poisťovne. Zákon č. 242/2001 Z. z. doplnil zákon č. 274/1994 Z. z. o Sociálnej poisťovni o ustanovenie § 51e ods. 1, podľa ktorého výkon poistenia zodpovednosti za škodu prechádza zo S., a. s., na Sociálnu poisťovňu od 1. januára 2002. Podľa § 51f ods. 1 citovaného zákona nároky zamestnancov zrušeného zamestnávateľa na náhradu škody pri pracovnom úraze alebo pri chorobe z povolania, ktoré neuspokojil likvidátor alebo správca konkurznej podstaty a na uspokojovanie ktorých sa nevzťahuje zákonné poistenie alebo povinné zmluvné poistenie podľa osobitných predpisov, uspokojí štát prostredníctvom Sociálnej poisťovne. Od 1. januára 2002, resp. 1. apríla 2002 povinnosti úrazovej poisťovne prešli na Sociálnu poisťovňu, a teda prešla na ňu aj povinnosť uspokojovať nároky zamestnancov zrušených zamestnávateľov. Od účinnosti zákona č. 461/2003 Z. z. o Sociálnej poisťovni prešla od 1. januára 2004 na Sociálnu poisťovňu výplata plnení vyplývajúcich zo zodpovednosti zamestnávateľa za škodu pri pracovnom úraze a chorobe z povolania, ktoré vznikli pred 26. novembrom 1993. Za plnenie povinnosti zamestnávateľa P. H. B. voči sťažovateľovi zodpovedali po jeho zrušení rozdelením pôvodný žalovaný v 1. rade a pôvodný žalovaný

v 2. rade, a to spoločne a nerozdielne. Sťažovateľ mohol žiadať plnenie od ktoréhokoľvek z nich. Po zániku žalovaného v 1. rade bez právneho nástupcu povinnosť plniť sťažovateľovi prešla z pôvodného žalovaného v 1. rade na Sociálnu poisťovňu. Napriek tomu všeobecný súd dospel k záveru, že od Sociálnej poisťovne plnenie požadovať nemožno, a to z dôvodu, že naďalej existuje pôvodne žalovaný v 2. rade, hoci je v konkurze a nie je schopný plnenia sťažovateľovi tak, ako to má na mysli aj zákon č. 461/2003 Z. z.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom nie je chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (napr. I. ÚS 19/02).

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi

označeným postupom tohto orgánu a základným právom, ktorého porušenie sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 50/05 a IV. ÚS 288/05).

Ústavný súd uznáva, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (a obdobne i čl. 6 dohovoru) je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03).

Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00).

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých sťažovateľ namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. I. ÚS 103/02).

Vychádzajúc z týchto ústavne významných úvah, zaoberal sa ústavný súd posúdením obsahu napadnutého rozhodnutia z uvedených hľadísk.

Ako vyplýva z petitu sťažnosti, sťažovateľ sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho práva na spravodlivý proces, ku ktorému malo dôjsť jednak rozsudkom okresného súdu č. k. 11 C 2/2009-152 zo 7. februára 2012 a jednak rozsudkom krajského súdu č. k. 8 Co 63/2012-172 z 25. marca 2013.

Ústavný súd sa najprv zaoberal tou časťou sťažnosti, ktorá smerovala proti rozsudku okresného súdu č. k. 11 C 2/2009-152 zo 7. februára 2012. V súlade s princípom subsidiarity svojej právomoci skúmal, či sú splnené podmienky konania pred ním o tejto časti sťažnosti sťažovateľa, a dospel k záveru, že vzhľadom na princíp subsidiarity vyplývajúci z čl. 127 ústavy je vylúčená právomoc ústavného súdu meritórne konať a rozhodovať o sťažovateľom uplatnených námietkach porušenia jeho základných práv týmto rozhodnutím okresného súdu, pretože preskúmavanie jeho postupu zveruje Občiansky súdny poriadok v tomto prípade odvolaciemu súdu. Odvolací súd vo veci o podanom odvolaní sťažovateľa rozhodol rozsudkom č. k. 8 Co 63/2012-172 z 25. marca 2013. Krajský súd ako súd odvolací bol súdom, ktorému patrí právomoc posúdiť, či odvolanie žalovaného bolo dôvodné, a rozhodnúť o ňom.

Z tohto dôvodu ústavný súd odmietol podľa § 25 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť sťažovateľa v jej časti, ktorá smerovala proti rozsudku okresného súdu č. k. 11 C 2/2009-152 zo 7. februára 2012, a to z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

Odlišná je situácia v súvislosti s tou časťou sťažnosti, ktorá sa týka rozsudku č. k. 8 Co 63/2012-172 z 25. marca 2013. V tejto časti sťažnosti je daná právomoc ústavného súdu sťažnosť prerokovať.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol, že k porušeniu čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu č. k. 8 Co 63/2012-172 z 25. marca 2013 došlo predovšetkým tým, že krajský súd dospel k svojmu právnemu názoru, nezohľadniac medzinárodne akceptovaný (a aj Slovenskou republikou prijatý) princíp, podľa ktorého štát je povinný zabezpečiť odškodnenie pracovných úrazov a chorôb z povolania v prípadoch zániku zamestnávateľa bez právneho nástupcu a v prípadoch neschopnosti zamestnávateľa platiť takúto náhradu škody. V tomto prípade pôvodne žalovaný v 1. rade, na ktorého (spoločne s pôvodným žalovaným v 2. rade) prešla solidárna zodpovednosť P. H. B. plniť sťažovateľovi náhradu za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti v dôsledku pracovného úrazu, zanikol bez právneho nástupcu. V takom prípade s poukazom na citované právne predpisy podľa názoru sťažovateľa má nastúpiť povinnosť Sociálnej poisťovne plniť žalovaný nárok. Obdobne sťažovateľ argumentoval aj v odvolaní podanom proti rozsudku okresného súdu č. k. 11 C 2/2009-152 zo 7. februára 2012.

Krajský súd odpovedal na argumentáciu sťažovateľa v odôvodnení rozsudku č. k. 8 Co 63/2012-172 z 25. marca 2013 takto:

„Odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad uvedených v § 212 O. s. p. a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

Podľa ustanovenia § 219 ods. 1 O. s. p. odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Podľa ustanovenia § 219 ods. 2 O. s. p., ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia. Konštatuje správnosť dôvodov napadnutého rozhodnutia.

K odvolacím námietkam žalobcu sa žiada uviesť nasledovné:

Treba prisvedčiť odvolateľovi a konštatoval to aj súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozhodnutia, že po rozdelení družstva ručia a zodpovedajú všetci právni nástupcovia solidárne za všetky záväzky pôvodného rozdeleného družstva (aj pracovno-právne nároky).

Niet pochybnosti ani v konštatovaní žalobcu, že právne následky pasívnej solidarity spočívajú v tom, že veriteľ je oprávnený požadovať celé plnenie, od ktoréhokoľvek dlžníka, t. j. od jedného, niekoľkých alebo od všetkých a dlžník je povinný poskytnúť celé plnenie.

Z obsahu spisu vyplýva, že žalobca podaním žaloby žaloval všetkých a žiadal žalovaných zaviazat' spoločne a nerozdielne.

Odvolací súd sa stotožňuje so záverom súdu prvého stupňa, že aj po zániku jedného zo žalovaných (žalovaného v 1. rade) zostal nositeľ pasívnej legitímácie v konaní (žalovaný v 2. rade).

Na jeho zodpovednosti za záväzky pôvodného družstva nemohlo nič zmeniť ani vykonanie procesného úkonu žalobcu a to späťvzatia žaloby voči nemu a následné zastavenie konania.

Samotný žalobca tak vytvoril stav, keď po zániku žalovaného v 1. rade a zastavení konania proti žalovanému v 2. rade bolo potrebné skúmať všetky okolnosti existencie univerzálnej sukcesie po žalobcovi v 1. rade vo vzťahu k uplatnenému nároku.

Po právoplatnosti uznesenia súdu prvého stupňa zo dňa 12. 9. 2011 súd prvého stupňa v ďalšom konaní tieto okolnosti náležitým spôsobom preskúmal a svoj záver vysvetlil a odôvodnil postupom podľa ustanovenia § 157 ods. 2 O. s. p.

Ušlo pozornosti odvolateľa, že odvolací súd vo svojom uznesení zo dňa 31. 8. 2010 v súvislosti s horeuvedeným poukázal na ustanovenie § 251c Zákonníka práce účinného

do 1. 4. 2002, ktoré výslovne stanovuje podmienky, za ktorých nároky zamestnancov zrušeného zamestnávateľa uspokojí štát, prostredníctvom úrazovej poisťovne.

So všetkými tam uvedenými podmienkami sa v odôvodnení svojho rozhodnutia súd prvého stupňa náležitým spôsobom vypořiadal. Ak dospel k záveru, že nebola preukázaná ani jedna z nich rozhodol správne, ak žalobu proti žalovanej zamietol.

Treba sa stotožniť aj so závermi odvolateľom prezentovaného rozhodnutia Krajského súdu v Prešove sp. zn. 7 Co 136/2010 zo dňa 7. 2. 2011, že právny poriadok Slovenskej republiky nemôže pripustiť situáciu, aby v prípade zániku zamestnávateľa neexistoval subjekt, ktorý by mal povinnosť tieto nároky uspokojiť.

V tejto veci však ako to správne konštatoval súd prvého stupňa takýto subjekt existuje.

Z uvedených dôvodov odvolací súd v súlade s ustanovením § 219 ods. 1 a ods. 2 O. s. p. napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil.“

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu právo na súdnu ochranu neznamena právo na úspech v konaní pred všeobecným (občianskoprávnym) súdom, teda za porušenie tohto základného práva nemožno považovať neúspech (nevyhovenie návrhu) v konaní pred všeobecným súdom (napr. I. ÚS 8/96, III. ÚS 197/02, III. ÚS 284/08). Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov. Avšak svojvoľný výklad zákonov a nerešpektovanie procesných pravidiel a procesných záruk spravodlivého procesu môže mať za následok aj porušenie základného práva a slobody sťažovateľa (III. ÚS 85/09).

Nevyhnutnou súčasťou rozhodovacej činnosti súdov zahŕňajúcej aplikáciu abstraktných právnych noriem na konkrétne okolnosti individuálnych prípadov je zisťovanie obsahu a zmyslu právnej normy uplatňovaním jednotlivých metód právneho výkladu. Ide vždy o metodologický postup, v rámci ktorého nemá žiadna z výkladových metód absolútnu prednosť, pričom jednotlivé uplatnené metódy by sa mali navzájom dopĺňať a viesť k zrozumiteľnému a racionálne zdôvodnenému vysvetleniu textu právneho predpisu.

Súčasťou práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je i právo, aby bola vec účastníka konania posúdená podľa relevantnej právnej normy, ktorá sa ňu vzťahuje, a aby aplikovaná právna norma bola vykladaná v súlade s jej účelom a zmyslom.

Podľa § 251c zákona č. 65/1965 Zb. Zákonník práce v znení do 31. marca 2002 nároky zamestnancov zrušeného zamestnávateľa na náhradu škody pri pracovnom úraze alebo pri chorobe z povolania, ktoré neuspokojil likvidátor alebo správca konkurznej podstaty a na uspokojovanie ktorých sa nevzťahuje zákonné poistenie alebo povinné zmluvné poistenie podľa osobitných predpisov, uspokojí štát prostredníctvom úrazovej poisťovne z prostriedkov poskytnutých z osobitného účtu Ministerstva pre správu a privatizáciu národného majetku Slovenskej republiky, z Fondu národného majetku Slovenskej republiky a z rozpočtovej rezervy vlády Slovenskej republiky.

Ako vyplýva z odôvodnenia rozsudku krajského súdu č. k. 8 Co 63/2012-172 z 25. marca 2013 v spojení s rozsudkom okresného súdu č. k. 11 C 2/2009-152 zo 7. februára 2012, všeobecné sudy toto ustanovenie vykládali tak, že podmienkami vzniku povinnosti úrazovej poisťovne plniť v danom prípade je buď neexistencia žalovaného v 2. rade a súčasne riadne prihlásenie sťažovateľom pohľadávky, ktorá je predmetom konania, do konkurzu a jej uznanie správcami konkurznej podstaty v konkurznom konaní vedenom na majetok oboch pôvodne žalovaných, alebo existencia právoplatného rozsudku voči pôvodne žalovanému v 2. rade, ktorý by zanikol výmazom bez uspokojenia žalobcu. Inak povedané, všeobecné sudy boli toho názoru, že pre vznik nároku sťažovateľa na plnenie voči úrazovej poisťovni nepostačuje iba samotný fakt zániku žalovaného v 1. rade, a to ani v prípade, ak by pôvodne žalovaný v 2. rade zanikol. Za rozhodujúce považovali prechádzajúce uplatnenie pohľadávky v konkurznom konaní na majetok subjektu, ktorý neskôr zanikol, ku ktorému však zo strany sťažovateľa nedošlo, a to aj v prípade, ak by zjavne subjekt nebol schopný uznanú pohľadávku splniť.

Ústavný súd považuje tento názor všeobecných súdov za súladný so zmyslom a účelom aplikovaných právnych noriem. Ten totiž nie je (ani s ohľadom na medzinárodné

záväzky Slovenskej republiky, na ktoré poukazuje sťažovateľ) taký, že povinnosť Sociálnej poisťovne plniť nastupuje iba za splnenia podmienky zániku zamestnávateľa; rovnako významná je i podmienka vyplývajúca z § 251c zákona č. 65/1965 Zb. Zákonník práce v znení do 31. marca 2002 spočívajúca v tom, že nároky zamestnancov zrušeného zamestnávateľa na náhradu škody pri pracovnom úraze alebo pri chorobe z povolania uspokojí štát prostredníctvom úrazovej poisťovne (okrem iného) iba vtedy, ak ich neuspokojil likvidátor alebo správca konkurznej podstaty. Ten však nemôže pristúpiť k ich uspokojeniu bez toho, aby boli predpísaným postupom uplatnené v konkurznom konaní. Sťažovateľ však takto nepostupoval.

Hoci sa javí, že niektoré závery vyjadrené v rozsudku okresného súdu č. k. 11 C 2/2009-152 zo 7. februára 2012 nie sú celkom priliehavé (napr. o tom, že právnym nástupcom pôvodného žalovaného v 1. rade je pôvodný žalovaný v 2. rade, a nie Sociálna poisťovňa), nič to v konečnom dôsledku nemení na samotnej správnosti zamietnutia žaloby sťažovateľa. To platí aj napriek skutočnosti, že sťažovateľ správne za subjekt zodpovedajúci mu za stratu na zárobku považuje oboch pôvodných žalovaných (a každého z nich), vo vzťahu ku ktorým (a nie vo vzťahu k P. H. B.) je potrebné samostatne posudzovať aj splnenie podmienok uvedených v § 251c zákona č. 65/1965 Zb. Zákonník práce v znení do 31. marca 2002.

Iba to, že sťažovateľ sa s názorom krajského súdu vyjadreným v napadnutom rozsudku nestotožňuje, ešte nemôže zakladať splnenie podmienok prijateľnosti jeho sťažnosti.

Za tejto situácie považuje ústavný súd za vylúčené, aby rozsudkom krajského súdu č. k. 8 Co 63/2012-172 z 25. marca 2013 mohlo dôjsť k porušeniu sťažovateľom označeného práva garantovaného dohovorom, a preto jeho sťažnosť vo vzťahu k rozsudku krajského súdu odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti rozhodol ústavný súd tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. októbra 2013